

2.1

Doelen

- De leerlingen leren zeggen hoe ze zich voelen;
- De leerlingen oefenen de desbetreffende woorden apart en in eenvoudige zinnen.

Materiaal

- Flitskaarten *de buik, de neus, de knie, het oog, het hoofd, het oor, de teen, de tand*, (zie ook flashcards middenbouw thema 2)
- Evt. geprinte versie van het prentenboek
- Spullen die met ziekte te maken hebben voor uw introductie zoals tissues, pleisters, verband, een verbandschaar, een EHBO-trommel.

Introductie

U kunt beginnen met het bekende liedje zingen *Hoofd, schouders, knie en teen*. Voor de melodie verwijzen we u graag naar het videoplatform Youtube.

*Hoofd, schouders, knie en teen, knie en teen
Hoofd, schouders, knie en teen, knie en teen
Oren, ogen, puntje van je neus
Hoofd, schouders, knie en teen, knie en teen*

U kunt dan het thema inleiden door te praten over de spullen die u heeft meegenomen. Herhaal de lichaamsdelen U kunt daarvoor de flitskaarten gebruiken of u laat de kinderen online oefenen/herhalen (in thema 3 van onderbouw worden de lichaamsdelen geoefend).

Doe dan een spelletje. De basisregel is dat de kinderen moeten wijzen naar het lichaamsdeel dat u noemt (en niet per se het lichaamsdeel dat u aanwijst). Alle kinderen gaan staan. U wijst naar een lichaamsdeel, bijvoorbeeld uw buik, en zegt 2 maal *Au, Au, mijn buik doet pijn*. De kinderen doen (en zeggen?) u na. Dit doet u met de lichaamsdelen: *de buik, de keel, de tand, de knie*. Dan wijst u naar bijvoorbeeld uw neus, maar zegt 2 maal *Au, Au, mijn knie doet pijn*. De kinderen moeten naar hun knie wijzen (wat u zegt), en niet naar hun neus (die u aanwijst). Wie het fout doet, gaat zitten. Wie blijft als laatste staan?

Video/ prentenboek

Kijk en luister samen met de kinderen naar het filmpje *Elena moet naar de dokter* of lees het prentenboek voor. De kinderen krijgen een meerkeuzevraag als kijkopdracht. *Waar heeft Elena pijn? Waar heeft beer pijn? Waar heeft Tim pijn?* U moet misschien eerst de woorden nog eens herhalen.

	<p>Sophie, Bibi en Tim spelen een spel. Hoi, hoi! Ik gooi tweemaal zes. Ik mag 12 vakjes vooruit. ... 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. Ze hebben veel lol. Maar waar is Elena? Elena ligt verdrietig op de bank. Ze voelt zich niet lekker. Ze is ziek. Elena hoest. Kuche, kuche. Ze niest. Hatsjoe! En ze niest nog een keer hard! HATSJOE.</p>
	<p>Hallo, Elena. Hoe gaat het met je? Elena zegt niets. Heb je hoofdpijn? Elena schudt haar hoofd. Heb je oorpijn? Nee! Heb je keelpijn? De dokter kijkt in Elena's keel. Steek je tong eens uit. De dokter kijkt in Elena's keel. Ik zie het al. Ik geef je een drankje. Dan ben je snel weer beter.</p>
	<p>Bibi fluistert iets in Sophies oor. Wat heb ik gezegd, Sophie? Ja, ik ben dokter Bibi. Hoeveel vingers steek ik op? Goed zo, 8. Je ogen zijn goed. Sophie, kun je je tenen aanraken? Wat goed! Sophie, heb je pijn aan je knie? Ach, je hebt een wond op je knie. Daar plakken we een pleister op.</p>
	<p>Beer ligt in bed. Hij voelt zich niet lekker. Beer, heb je buikpijn? Ja, dokter, mijn buik voelt niet goed. Ben je misselijk? Ja, dokter, ik ben misselijk. Dan moet je dit drankje drinken. Ik heb geen dorst. Van het drankje word je beter. Het ruikt niet lekker, dokter. Maar het moet toch, Beer! Hmm. Het smaakt naar aardbeien!</p>
	<p>Tim ligt op de bank. Auw, auw! roept Tim. Dokter Bibi, deze tand doet pijn! De dokter voelt aan Tims tand. Ze schrikt! Tims tand zit los. Nu moet Tim hard lachen. De tand zit los, dokter Bibi. Elena en Sophie liggen ook op de bank. Daar is Moeder met een drankje. Lachend geeft ze Elena een zoen en een knuffel. Elena voelt zich al beter.</p>

Wat is er aan de hand?

Laat de kinderen de nieuwe woorden voor pijn oefenen: *de buikpijn, de tandpijn, de oorpijn, de keelpijn, de hoofdpijn.*

Speel dan een dialogje: *Beer, waar heb je pijn? Waar doet het zeer?* Beer antwoordt met

- aanwijzen van het lichaamsdeel en zeggen: *Hier!* en/of
- noemen van het lichaamsdeel

Herhaal dat voor Elena en voor Tim. Vraag dan een aantal kinderen waar ze pijn hebben. Wat drama erbij mag! (Zie verder 2.1)

Hoofd, schouders, knie en teen

Zing samen met de kinderen naar het liedje. De tekst vindt u in 2.1.

Thuiswerk

Laat de kinderen online de lichaamsdelen en pijn oefenen.

2.2

Doelen

- De leerlingen leren zeggen hoe ze zich voelen;
- De leerlingen oefenen de desbetreffende woorden apart en in eenvoudige zinnen.

Materiaal

- Flietskaarten *de buik, de neus, de knie, het oog, het hoofd, het oor, de teen, de tand, de keel, de vinger* (zie ook flashcards middenbouw thema 2)
- Tekst met prentenboek/video *Elena moet naar de dokter*
- Evt. geprinte versie van het prentenboek
- Rol wit toiletpapier

Maak het verhaal

De kinderen zien plaatjes uit het prentenboek en zetten de plaatjes in de goede volgorde. U hangt de prenten op of laat het de kinderen online doen. U kunt ook groepjes leerlingen de geprinte versie van het prentenboek.

	<p><i>Sophie, Bibi en Tim spelen een spel. Hoi, hoi! Ik gooi tweemaal zes. Ik mag 12 vakjes vooruit. ... 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. Ze hebben veel lol. Maar waar is Elena? Elena ligt verdrietig op de bank. Ze voelt zich niet lekker. Ze is ziek. Elena hoest. Kuche, kuche. Ze niest. Hatsjoe! En ze niest nog een keer hard! HATSJOE.</i></p>
	<p><i>Hallo, Elena. Hoe gaat het met je? Elena zegt niets. Heb je hoofdpijn? Elena schudt haar hoofd. Heb je oorpijn? Nee! Heb je keelpijn? De dokter kijkt in Elena's keel. Steek je tong eens uit. De dokter kijkt in Elena's keel. Ik zie het al. Ik geef je een drankje. Dan ben je snel weer beter.</i></p>

	<p><i>Bibi fluistert iets in Sophies oor. Wat heb ik gezegd, Sophie? Ja, ik ben dokter Bibi. Hoeveel vingers steek ik op? Goed zo, 8. Je ogen zijn goed. Sophie, kun je je tenen aanraken? Wat goed! Sophie, heb je pijn aan je knie? Ach, je hebt een wond op je knie. Daar plakken we een pleister op.</i></p>
	<p><i>Beer ligt in bed. Hij voelt zich niet lekker. Beer, heb je buikpijn? Ja, dokter, mijn buik voelt niet goed. Ben je misselijk? Ja, dokter, ik ben misselijk. Dan moet je dit drankje drinken. Ik heb geen dorst. Van het drankje word je beter. Het ruikt niet lekker, dokter. Maar het moet toch, Beer! Hmm. Het smaakt naar aardbeien!</i></p>
	<p><i>Tim ligt op de bank. Auw, auw! roept Tim. Dokter Bibi, deze tand doet pijn! De dokter voelt aan Tims tand. Ze schrikt! Tims tand zit los. Nu moet Tim hard lachen. De tand zit los, dokter Bibi. Elena en Sophie liggen ook op de bank. Daar is Moeder met een drankje. Lachend geeft ze Elena een zoen en een knuffel. Elena voelt zich al beter.</i></p>

Au, Au!

U introduceert in de oefendialogen de zinnen *Waar doet het zeer? Waar heb je pijn?* Werk samen met een kind (als model). Het kind is patiënt en u bent de dokter. Voer een van de volgende gesprekjes:

Dialoog 2.2.1

Leerkracht/dokter: *Waar heb je pijn? Waar doet het zeer?*

Kind/patiënt: *Hier* [De dokter verbindt het lichaamsdeel dat aangewezen wordt met toiletpapier]

Leerkracht/dokter: *Hoe gaat het nu?*

Kind/patiënt: *Beter!*

Dialoog 2.2.2

Leerkracht/dokter: *Waar heb je pijn? Waar doet het zeer?*

Kind/patiënt: *Mijn arm (doet zeer).* [De dokter verbindt de arm met toiletpapier.]

Leerkracht/dokter: *Hoe gaat het nu?*

Kind/patiënt: *Beter!*

Dialoog 2.2.3

Leerkracht/dokter: *Waar heb je pijn? Waar doet het zeer?*

Kind/patiënt: *Ik heb hoofdpijn.* [De dokter verbindt het hoofd met toilet papier.]
Leerkracht/dokter: *Hoe gaat het nu?*
Kind/patiënt: *Beter!*

U kunt vervolgens het gesprek nog een aantal malen voeren met individuele kinderen of de kinderen in paren laten werken, afhankelijk van de klas. Controleer of de kinderen goed gewerkt hebben door enkele paren een dialoog te laten voeren.

Lied

Zing tot slot nog een keer het themaliedje uit 2.1.

Thuiswerk

Vertel de kinderen ze ook thuis de oefeningen over lichaamsdelen en pijn kunnen doen.

2.3

Doelen

- De leerlingen leren in het kader van een verhaal te zeggen hoe ze zich voelen;
- De leerlingen oefenen de desbetreffende woorden apart en in eenvoudige zinnen.

Materiaal

- Woordkaarten (*smileys*) *lekker, niet lekker=misselijk, ziek, niet ziek,*
- Tekst met prentenboek/video *Elena moet naar de dokter*
- Evt. geprinte versie van het prentenboek

Lied

Zing het themalied nog een keer maar vervang bij de tweede keer bijvoorbeeld het woord *Hoofd* door een ander woord, bijvoorbeeld *buik*. Vervang de derde keer het woord *schouders* door *vingers*, en de vierde keer *knie* door *tong*. Wie wijst alle lichaamsdelen goed aan?

Buik, vingers, tong en teen.

Buik, vingers, tong en teen

Ogen, oren, puntje van de neus

Buik, vingers, tong en teen

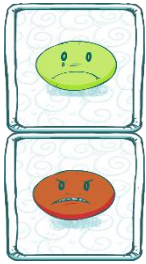
Prentenboek

Hang de 5 prenten op en laat de kinderen in hun moedertaal vertellen wat er te zien is. Herhaal in het Nederlands (de zinnen met) de woorden *verdrietig, niet lekker, ziek, misselijk, pijn doen, zich goed/niet goed voelen*. U kunt de betekenis verduidelijken met smileys.

Hoe gaat het? Hoe voel je je?

Ik voel me goed/lekker. Ik ben niet ziek.

Ik voel me niet lekker. Ik voel me slecht. Ik ben ziek. Ik ben misselijk.

Ik heb pijn. Mijn ... doet pijn.

Hoe voel je je?

Verdeel de smileys in de klas. Vraag dan een van de kinderen? *Hoe gaat het? Hoe voel je je?*

De kinderen geven een bij de smiley passend antwoord. U doet dit eerst een aantal keren voor. Laat de kinderen rondlopen. Roep stop. De kinderen die het dichtst bij elkaar staan, vormen een paar en voeren een gesprek.

Hoe voel je je? Hoe gaat het?

Ik ben ziek/ slecht/ misselijk

Lekker/ goed

Mijn neus doet pijn

Oefenen online

De leerlingen kunnen online de lichaamsdelen oefenen en zeggen hoe het gaat / ze zich voelen.

2.4

Doelen

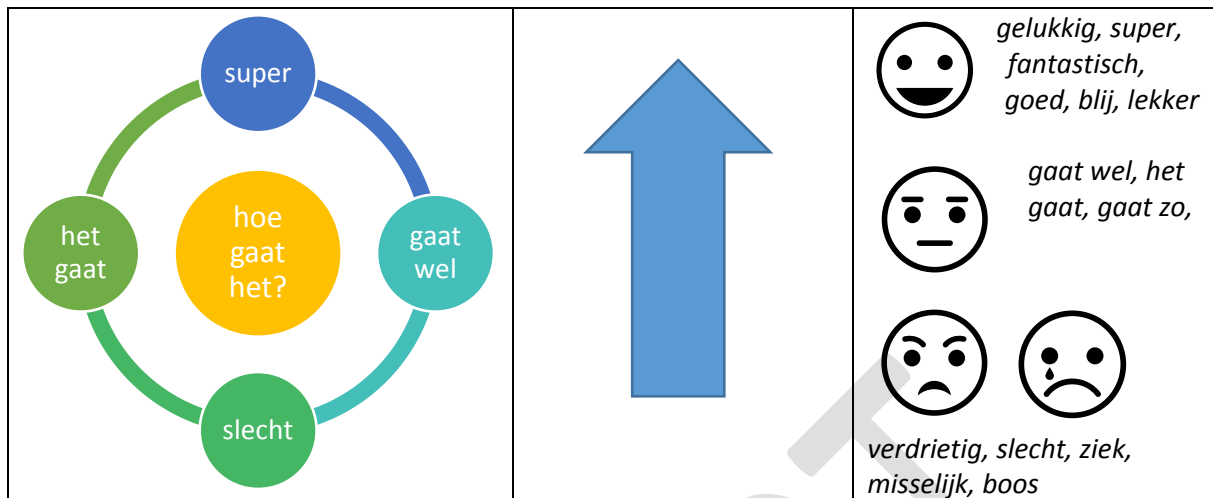
- De leerlingen leren zeggen hoe ze zich voelen;
- De leerlingen oefenen de desbetreffende woorden apart en in eenvoudige zinnen.

Materiaal

- Stemningsbarometer met woordkaarten (verdrietig, blij, boos zijn al bekend uit Elena onderbouw)
- Het liedje *Boos* uit het pakket Hotel Hallo

Stemmingsbarometer – hoe gaat het?

Voor deze activiteit maakt u een stemmingsbarometer (een beetje à la Facebook). U hebt nodig een A4 met een wijzer (zie onder). Kies ook internationale woorden die overeenkomen met de moedertaal (super, fantastisch). U hebt wat foto's van mensen en laat de stemming zien. U meet de stemming van de klas. *Hoe gaat het?* (Breed het uit met wat de kinderen van school vinden: *leuk – stom, interessant – niet interessant.*)

Oefen de woorden door de pijl (wijzer) van de barometer te verschuiven. *Hoe gaat het?* Verduidelijk dan op het bord/met woordkaarten de tegenstellingen *blij – verdrietig, goed – slecht, lekker – ziek, gelukkig – boos, leuk – stom, interessant – saai*. U kunt het ook wat eenvoudiger doen, zoals onderstaande afbeelding laat zien. Kinderen komen naar voren en zeggen/laten zien hoe het gaat.

Laat daarna telkens een kind bij u komen en fluister het kind een woord in het oor. Deel zo alle woorden kriskras uit. De kinderen die u een woord heeft gegeven moeten door de klas lopen en een partner zoeken door die een *high five* te geven. Dan noemen ze beide hun woord. Vormen ze een paar? Dan mogen ze blijven staan. Vormen ze geen paar? Dan moeten ze verder zoeken. Om het makkelijker te maken, kunt u ook de woordkaarten uitdelen als houvast voor de kinderen. Speel dan eventueel een tweede ronde zodat alle kinderen aan de beurt komen.

U kunt de leerlingen ook zelf een barometer laten maken.

Dialogoog 2.4.1

Dag, mevrouw!

Hallo, Elena! Hoe gaat het met je?

Waar heb je pijn?

Ik heb keelpijn.

Ik geef je een drankje. Dan ben je snel beter.

Dankjewel!

Lees het gesprek twee keer voor, de laatste keer zin voor zin. Vraag de kinderen de zinnen te herhalen. Oefen dan het gesprek in tweetallen.

Spiegeltje, spiegeltje aan de wand

Voor deze activiteit oefent u verder met de woorden die pijn uitdrukken:

Laat de flitskaarten zien, benoem de woorden en oefen de woorden door de kinderen te laten naspreken en naspelen. Laat dan de kinderen in paren werken. De een is een pratende spiegel waarin de ander kijkt. De kinderen kijken elkaar aan. De een beeldt een gevoel uit. De ander beeldt hetzelfde uit en zegt wat hij/zij uitbeeldt. Bijvoorbeeld:

Naspelen

Laat kinderen nog een keer online de lichaamsdelen, de pijn en de gevoelens oefenen. Luister afsluitend van dit deel naar het liedje Boos uit het pakket Hotel Hallo.

2.5

Doelen

- De leerlingen leren in het kader van een verhaal te zeggen hoe ze zich voelen;
- De leerlingen oefenen de desbetreffende woorden apart en in eenvoudige zinnen.

Materiaal

- Stemningsbarometer
- Werkblad 2.5

Stemningsbarometer

Hoe is de stemming vandaag?

Wat scheelt eraan?

Bespreek – eventueel in de moedertaal – wat je als ‘medicijn’ kunt geven bij verschillende pijnen en pijntjes: *een pannenkoek, een pleister, een tabel, een banaan, een knuffel, een glas water, enz.*

				
een knuffel	een pleister	een glas water	een banaan	een pannenkoek

Geef de kinderen dan werkblad 2.5 of werkblad 2.7 Doe drie dialogen voor met een taalsterk kind. De een is een volwassene en de ander de 'patiënt' van de plaatjes. De een vraagt wat er is en de ander antwoordt. De volwassene mag zelf een medicijn verzinnen.

Dialoog 2.5.1

Volwassene /Kind 1: *Hoe gaat het? Wat scheelt eraan?*

Patiënt/Kind 2: *Ik heb keelpijn.*

Volwassene /Kind 1: *Ik geef je een glas water.*

Dialoog 2.5.2

Volwassene /Kind 1: *Hoe gaat het? Wat scheelt eraan?*

Patiënt/Kind 2: *Mijn knie doet pijn.*

Volwassene /Kind 1: *Ik geef je een pleister.*

Dialoog 2.5.3

Volwassene /Kind 1: *Hoe gaat het? Wat scheelt eraan?*

Patiënt/Kind 2: *Ik ben misselijk.*

Volwassene /Kind 1: *Ik geef je een pannenkoek (?).*

Laat de kinderen dan in tweetallen werken. Geef na afloop een aantal paren de kans hun dialoog te doen. Heeft iemand een origineel medicijn verzonnen?

Hoe voel je je?

Herinner de kinderen aan het korte gesprek van de vorige les. Klik op de activiteit en luister er samen met de kinderen naar. Oefen het voorstellen dan nogmaals met behulp van de coöperatieve structuur "Mix-tweetal-gesprek". De kinderen lopen door elkaar in het lokaal. De leerkracht zegt *Stop*. De kinderen vormen een tweetal met degene die het dichtst bij ze staat. Het kind met het kortste haar mag beginnen. De leerkracht roept *Mix* en de kinderen gaan weer op zoek naar een nieuwe partner. Als variatie kunt u de kinderen zelf laten bedenken waar ze pijn hebben en zelf een medicijn verzinnen, bijvoorbeeld: *Ik geef je een snoepje/ ijsje.*

Naspelen

Laat kinderen nog een keer online de lichaamsdelen, de pijn en de gevoelens oefenen.

2.6

Doelen

- De leerlingen leren hoe ze zich voelen;
- De leerlingen oefenen de desbetreffende woorden apart en in eenvoudige zinnen.

Materiaal

- Stemningsbarometer

Natuurlijk kan ik dat!

In de oefening laat u een aantal werkwoorden aan bod komen die deels in het verhaal van *Elena moet naar de dokter* voorkomen. Laat de zinnen horen en beeld ze uit. Laat de kinderen dan meedoen. U stelt de vraag en zij geven antwoord en beelden het uit. Als het goed gaat, kunt u de kinderen in paren (of groepen met een leider) laten werken. Om de beurt geven ze elkaar een opdracht.

Dialoog 2.6.1

- *Kun je met je hand je neus aanraken? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je met je knie je neus aanraken? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je in je handen klappen? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je met je oren klappen? Nee, (dat) kan ik niet.*
- *Kun je met je hand een kus geven? Nee, (dat) kan ik niet.*
- *Kun je je zelf een hand geven? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je met je armen een knuffel geven? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je je tong uitsteken? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je ja knikken? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je nee schudden? Ja, (dat) kan ik?*

Bij de dokter

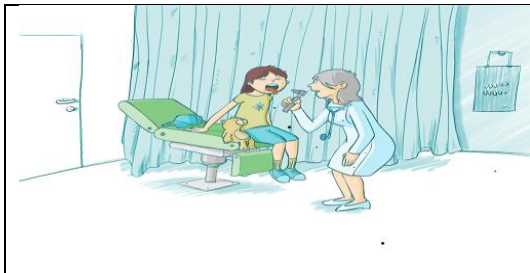
Lees dan het volgende gesprek voor.

Dialoog 2.6.2

- *Hallo!*
- *Dag mevrouw.*
- *Hoe gaat het me je?*
- *Niet goed?*
- *Kun je je hoofd schudden? [Schud met je hoofd.]*
- *Ja, kan ik!*
- *Kun je mij horen? [Klap 2x in je handen.]*
- *Ja, kan ik.*
- *Kun je mijn vingers zien? [Steek drie vingers op.]*
- *Ja, ik zie 3.*
- *Kun je je neus aanraken? [Raak je neus aan.]*
- *Ja, kan ik!*
- *Kun je tong uitsteken? [Steek je tong uit.]*
- *Ja, kan ik! Aaaaa.*
- *Je bent weer beter!*

Laat het gesprek nog een keer horen, maar nu zin voor zin. Vraag de kinderen de zinnen te herhalen. Oefen dan het gesprek in tweetallen. Kinderen die de lange antwoorden lastig vinden, hoeven alleen te zeggen: *Ja, kan ik.*

Liedje

Hoofd, oren, tong en keel
 Hoofd, oren, tong en keel
 Handen, armen, puntje van de neus
 Hoofd, oren, tong en keel

Les 2.7

Doelen

- De leerlingen leren in het kader van een verhaal te zeggen hoe ze zich voelen;
- De leerlingen oefenen de desbetreffende woorden apart en in eenvoudige zinnen.

Materiaal

- Stemningsbarometer
- Werkblad 2.7

Stemmingsbarometer

Hoe is de stemming vandaag?

Take one! Action!

Bied de volgende woorden door ze te zeggen en uit te beelden:

- werkwoorden (activiteiten): *hoesten, niezen, zeggen, fluisteren, huilen, lachen, zingen;*
- eigenschappen (bijvoeglijke naamwoorden): *blij, verdrietig, snel, langzaam, hard en zacht, misselijk, lekker, boos, niet boos*

Laat de kinderen telkens de woorden nazeggen en naspelen of online oefenen. Leg dan de klas uit dat ze allemaal acteurs zijn. Ze gaan meespelen in een film over een ziekenhuis. De leerkracht is de regisseur en geeft de kinderen aanwijzingen, bijvoorbeeld: *Zeg zacht je naam. Fluister je naam 2 x. Zing snel je naam. Hoest 3x boos. Nies 1x zacht.*

Maak nieuwe combinaties:

Zeg			blij / vrolijk
Fluister		1 x	verdrietig
Zing	een naam	2 x	boos
Hoest		3 x	snel
Nies			langzaam
			hard
			zacht

Bij de dokter

Herinner de kinderen aan een van de korte gesprekjes van de vorige lessen. Luister samen met de kinderen nogmaals naar het gesprek. Laat het kinderen dan in tweetallen doen. Sterke kinderen kunt u daarna vragen om eigen opdrachten te verzinnen.

Bingo

Print werkblad 2.7 voor ieder kind eenmaal uit. Op het werkblad ziet u plaatjes van verschillende kernwoorden. Laat de kinderen deze plaatjes uitknippen en er vier uitkiezen. Deze leggen ze met het plaatje naar boven voor zich op de tafel. De rest leggen ze op een stapeltje op de hoek van de tafel: we gaan Bingo spelen. U roept een woord en als het kind het woord heeft, mag hij het plaatje omdraaien. Wie heeft als eerste alle kaartjes omgedraaid?

2.8

Doelen

- De leerlingen leren hoe ze zich voelen;
- De leerlingen oefenen de desbetreffende woorden apart en in eenvoudige zinnen.

Materiaal

- Stemningsbarometer
- Werkblad 2.8

Stemningsbarometer

Hoe is de stemming vandaag?

Activiteit 1. Call my bluff!

Begin met een snel bluffspel. Alle kinderen gaan staan en moeten stil zijn. U noemt een woord: kies in willekeurige volgorde uit de kern- herhalingswoorden van dit thema. Begin met de makkelijke woorden om het gevoel van succes te vergroten. Als de kinderen het woord denken te kennen, mogen ze blijven staan; zo niet, dan moeten ze gaan zitten. Controleer zo nu en dan of een kind het woord echt kent door het te vragen wat het betekent of het uit te beelden. Als het fout is, moet het kind gaan zitten. Wie blijft er als laatste over?

Wat kun je?

U heeft werkblad 2.8 nodig. Op het werkblad ziet u plaatjes van 2 monsters die iets doen. Doe het gesprek eerst voor met een taalsterke leerling. *Dit monster kan de tenen in de mond doen. Kun jij dat ook. Dit monster kan zijn tong uitsteken. Dit monster kan 3 armen in de lucht steken. Etc.* Laat dan de kinderen in tweetallen werken en elkaar de vragen stellen en antwoord geven. Als u tijd heeft, kunt u de kinderen zelf een monster laten tekenen met bijzondere eigenschappen. Zie thema 4, het fantasiedier.

Lied of rap

Houd een stemming in de klas: wie wil het liedje zingen en wie rappen? De meeste stemmen gelden. Doe het lied of de rap samen met de kinderen. Zorg voor wat variatie door hard en zacht te zingen, met rare stemmen, staand op één been, de jongens en de meisjes apart, enz.

CONCEPT